

len ako ich efekty, čiže ich dôsledky. G. E. Moore takto vlastne položil základy pre axiologické rozlíšenie vonkajšej (extrinsic) a vnútornej (intrinsic) hodnoty, čo viedlo k charakteristike určitých hodnôt ako inštrumentálnych prípadne skutočných hodnôt. Inštrumentálne hodnoty sú vlastne len prostriedkom dosiahnutia skutočných hodnôt. Moore po prvýkrát zreteľne odlíšil tieto dva druhy hodnôt, i keď v skutočnosti určité riešenie tohto problému môžeme nájsť už u Aristotela, ktorý považoval blaženosť za hodnotu, ktorú žiadame pre ňu samotnú (Aristoteles, 1979).

Hodnota celku podľa Moorovho názoru nesmie byť predpokladaná na základe sumy hodnôt jeho častí. Časť určitého hodnotného celku má určitú hodnotu bez ohľadu na to či je časťou tohto celku alebo nie. Jej hodnota nie je väčšia, keď je súčasťou hodnotnejšieho celku. Na základe toho Moore urobil záver, že nie je dôvod na tvrdenie, že jedna a tá istá vec je za určitých okolností dobrá a za iných vnútorne zlá.

V súvislosti s veľmi častým problémom utilitaristickej etiky týkajúcim sa toho, ktoré je najlepšie zo všetkých možných konaní, G. E. Moore považoval za najlepšie možné konanie

a) také konanie, ktoré samotné má väčšiu vnútornú hodnotu než akákoľvek iná alternatíva,

b) keď rovnováha vnútornej hodnoty je väčšia než akú by mohla produkovať akákoľvek alternatíva, hoci dôsledky konania sú vnútorne zlé,

c) keď jeho dôsledky sú vnútorne dobré a stupeň ich hodnoty je väčší než stupeň hodnoty akejkoľvek inej teórie.

Podľa Moorovho názoru názov utilitarizmus zvyrazňuje skutočnosť, že správne a nesprávne konanie je hodnotené výsledkami konania. Utilitarizmus sa tým podstatne líši od intuitivistického názoru, že určité konanie je správne či nesprávne bez ohľadu na jeho výsledok. Lenže Moore videl aj nedostatky utilitaristického kritéria správnosti konania. Podľa jeho názoru spočívajú v tom, že:

1) za najlepšie možné výsledky bola považovaná len obmedzená trieda dobra, ktorá súvisela najmä s užitočnosťou či zaujímavosťou konania,

2) utilitaristi mali tendenciu všetko chápať iba ako prostriedok, neberúc do úvahy skutočnosť, že niektoré veci sú dobré ako prostriedok, ale aj ako cieľ; v utilitarizme je tendencia hodnotiť prítomné príjemné len ako prostriedok k budúcnemu príjemnému.

Veľkú pozornosť Moore venoval kritike metafyzických etických teórií, pretože metafyzika pochopená ako skúmanie nadzmyslovej reality nemôže byť v žiadnom prípade logicky spojená s odpoveďou na základnú etickú otázku "Čo je dobro samo osebe?" Metafyzika podľa jeho názoru nemôže odpovedať na otázku či dôsledky nášho konania v budúcnosti budú dobré

alebo zlé. Za metafyzické etické teórie považoval teórie stoikov, Barucha Benedikta Spinozu, Immanuela Kanta a svojich súčasníkov ovplyvnených Heglom. Metafyzické teórie považujú svoje metafyzické propozície za základ etických propozícií, potom podľa ich názoru etické pravdy logicky vyplývajú z metafyzických a etika teda musí byť založená na metafyzike. Moore v rámci metafyzických etických teórií kritizoval ich úsilie opísať najvyššie dobro v metafyzických pojmoch.

V súvislosti s kritikou metafyzických etických teórií kritizoval najmä Kanta. Poukazoval na to, že žiadny mravný zákon nie je sebaevidentný, a to napriek tomu, že naše hodnotenia o tom, čo je dobré a zlé robíme bezprostredne. Konštatoval tiež, že na to, aby sme mohli vedieť, ktoré konanie je našou povinnosťou, je nevyhnutné poznať aj podmienky určujúce dôsledky nášho konania. Lenže naše poznanie podmienok pri úvahách o výsledku je samozrejme nekompletné. Z toho mu potom vyplývalo, že nikdy nie je dôvod predpokladať, že určité konanie je naša povinnosť. Nikdy si nemôžeme byť istí, že určité konanie bude produkovať najväčšiu možnú hodnotu. William David Ross v kontexte Moorových úvah o povinnosti kritizoval jeho chápanie pojmu povinnosti, pretože Moore ignoruje vysoko osobný charakter povinnosti a podľa jeho názoru nie je schopný rozhodnúť čo je aktuálna povinnosť (Ross, 1965). Ross pri kritike Moora vychádzal predovšetkým z univerzálnej morálky, v ktorej boli aj určité prvky utilitarizmu. Na druhej strane G. E. Moore stal na pozícii poklasického utilitarizmu, s určitými prvkami common sense morality. (Týkalo sa to predovšetkým jeho prvého obdobia tvorby.) Potom je logické, že ich predstavy o povinnostiach boli nekompatibilné.

Podľa Moorovho názoru veľká ťažkosť v tejto súvislosti spočíva v tom, že naše poznanie nie je schopné povedať nám aké rozličné dôsledky môžu vzniknúť z rozličných konaní v neurčitej budúcnosti. Trochu lepšia situácia je podľa jeho názoru pri určovaní dôsledkov v bezprostrednej budúcnosti. Aj tu je však možné predpokladať dôsledky len s určitou pravdepodobnosťou.

George Edward Moore pri riešení večnej utilitaristickej dilemy, t. j. či v snahe dosiahnuť čo najlepší úžitok možno porušiť pravidlo, navrhuje určité kompromisné riešenie. V tejto súvislosti tvrdí, že porovnanie dôsledkov rozličných alternatív konania môže byť len návodom na uskutočnenie či neuskutočnenie určitého konania. Potom podľa jeho názoru pri tomto rozhodovaní treba zohľadňovať aj konania, ktoré sú všeobecne praktizované medzi ľuďmi.

Podľa neho je celkom nemožné vytvoriť určitý druh konania, ktorý bude produkovať lepší celkový výsledok než alternatívy, a to vo všetkých prípadoch. Zároveň však podotýka, že by bolo veľkým omylom domnievať